

ELŐFIZETÉS:
 jul.—sep. . . 1 frt. 50 kr.
 fél évre . . . 3 " — "
 A lap szellemi és anyagi
 részét illető minden kül-
 demények a szerkesztő-
 tulajdonosnak küldendők.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10
 kr., többszöri hirdetésnél
 olcsóbb. Nyílttér sora 12
 kr. Bélyegdíj minden hir-
 detésnél 30 kr. A hirdeté-
 sek VOLF JÓZSEF kereske-
 dése, BITTERMANN NÁN-
 DOR nyomdája és a szer-
 kesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr.Megjelenik e lap minden **7., 14., 21.** és **28.**-ánEgyes szám ára **15** kr.

Ama középtanodák között, melyeket a ma-
 gas kormány az újabb idők folyamán léte-
 sített, minden tekintetben kiváló fontosságú
 a Bács-Bodrog megye székhelyén levő főgymnázium.

Még élénken emlékezünk ama röpiratra,
 melyet a Szabadkán létezett »Szabadka« című
 lap oly szépen üdvözölt s melyből egyes kivo-
 natokat a fővárosi minden pártszínezetű lap kö-
 zölt, az általános meleg érdeklődésnek így adva
 kifejezést.

Ezen időtől kezdve immár öt év tellett el;
 egyik másik dolog, egyik másik eszme mellett
 nagyhangu tüntetéssel, áldozatokkal is működ-
 tek; a zombori állami főgymnázium csendben az
 alatt férfiasan kitartó igyekezettel törekedett
 megfelelni nemes hivatásának.

S úgy látszik célját érte. Ugy látszik mert
 a statistika mellette bizonyít. A verbászi és sza-
 badkai gymnáziumok értesítőiben a származás-
 kimutatása nincs fölvéve; a zentai gymnázium
 értesítőjét még nem láttuk, azért az ujvidéki rom.
 kath. főgymnázium, a bajai kir. főgymnázium és
 a zombori állami főgymnázium értesítőjében fog-
 lalt s a tanulók származását kimutató statisti-
 kai kimutatásról szólunk némelyeket.

A bajai főgymnáziumban az 187°. tan-
 évben 350 tanuló iratkozott be; a beirt tanulók
 közül bajai származásu 155, bács-bodrog
 megyei, különböző községből 84.

Az ujvidéki főgymnáziumban e tan-
 évre volt beirva 268 tanuló; ezek közt volt
 ujvidéki 88, bács-bodrog megyei 93.

A zombori állami főgymnáziumnál
 ez évre 316 tanuló iratkozott; ezekből zom-
 bori 158, bács-bodrog megyei 121.

Ha összegezzük a fent kitett számokat, ugy
 azt találjuk, hogy megyénkbeli ifju a bajai
 főgymnáziumnál 239, az ujvidéki fő-
 gymnáziumnál 181 és a zombori állami
 főgymnáziumnál 279 nyert oktatást s így
 a legtöbb a mi intézetünkre esik. De ha nem
 is összegezzük az esetben is első helyen áll in-
 tézetünk, mennyiben volt itt 121, Bácsmegye kü-
 lönböző vidékéről jött, tanuló; Ujvidéken 93,
 Baján 84. És így igaza volt a fenjelzett röpirat
 szerzőjének, midőn azt írta Zomborról, hogy vi-
 déke a legnagyobb s hogy nemcsak versenyt
 tart az előbbi két várossal, de azokat felülmulja
 is. Nem lesz érdektelen ha 121 tanuló helyiségek
 szerint részletezve állittatik elő; az összeírás
 szerint e gymnáziumhoz járult: Almás 2, Apatin
 4, Baja 2, Bajsa 1, Bajmok 2, Baracska 1, Bukin
 2, Bresztovac 1, Bezdán 7, Bogojeva 2, Cserven-
 ka 3, Csonoplya 6, Doroszló 2, Felső sz. Iván
 1, Feketehegy 1, Filippova 1, Jankovác 1, Kara-
 vukova 1, Kis Hegyes 2, Kis Kér 1, Kis Sztapár 1,
 Kernyaja 3, Kolluth 1, Kula 12, Kucura 1, Lality
 1, Moholy 1, Monostorszeg 5, Nemes Militics 7,
 Ó-Szivac 4, Ó-Kér 1, Ó-Becse 2, Ó-Sztapár 6,
 Ó-Morovica 1, Palánka 1, Prig. Sz. Iván 2, Pa-
 raga 2, Parabuty 1, Pacsér 1, Plávna 2, Rigyica
 2, Sztanicsics 3, Szónta 4, Szabadka 7, Szilbás 1,
 Topolya 2, Verbász 1, Ujvidék 1, Zenta 2 tanu-
 lóval.

Volt tehát képviselve gymnáziumunkban
 megyénk éjszaki pontja ugy mint a déli s ke-
 leti ugy mint a nyugati, mi minden esetre e gym-
 názium vidékének nagy terjedéséről tanuskodik.

És ha az állam mint hirlik egy év alatt
 építkezni szándékozik, és megfelelő épülete lesz
 az intézetnek, valószínű, hogy e szám, melyet
 most kimutattunk — csak emelkedni fog.

Iparunk és iparosaink.

A „Bácska“ utolsó számának hirei közt találtuk, (ha másként talán nem tudtuk) hogy a napokban tartá a szerb-ipartársulat zászlószentelési ünnepélyét, vagyis hogy a nevezett társulat nemcsak tényleg megalakult, de működik is.

Nem hiszszük, hogy elszigetelten állanánk nézetünkkel, midőn mondjuk, hogy jobban szeretünk jó cipőt bármily udvariastól is a cipész, mint udvariastól roszat. Ha az ember valamely iparcikket vásárol, nem azt nézi kítől, hanem mit vesz. S így vagyunk a nemzetiséggel is az iparosoknál. S talán feltűnőnek fog látszani sokak előtt, hogy a „szerb“ jelzővel jelölik e társulatot. Csakhogy ennek ismét helyi oka van. Nem tesszünk egyebet egy tény constatálásánál, midőn reáutalunk azon versenyre, mely Zombor város lakóit guelf és ghibellin táborra osztja. Kezdve a közhivatalok és állások betöltésénél, hol nem qualificatió, de az anyakönyvi kivonat határoz, egész a szórakozásokig fogjuk találni e verseny nyomait. Hogy kulturális téren nem helytelen néha, elég példaként a két év előtt itt működött szintársulatok pártolására utalni. S most midőn e téren az utóbbi idő szebb jövőt ígért, akkor egy más téren találunk seperatistikus törekvésekre.

Nem akarunk avval foglalkozni, helyes e a különben is kevésé mozgékony zombori iparosoknak két egyesületre való osztása, mert ez egy fait accompli,

min változtatni bajos lenne s így csakis ennek következményeiről akarunk szólni.

Az ipartörvény már évek előtt felosztatta a céheket és fennmaradt vagyonukat a helyettük alakuló ipartársulatok számára rendelte megőriztetni. Hogy a szerben kívül egy „ugynevezett magyar“ is léteznék, legalább embryóban arról hallottunk, de ennek lassu fejlődési processusa nagyon kedvezőtlen ítéletet enged készíteni iparosainkról.

S fájdalom e tény nem áll elszigetelten, eszünkbe juttatja Zombor város szereplését a budapesti iparos congressuson és a székesfehérvári kiállításon. Azon város, mely az 1870-iki népszámlálás szerint 890 önálló iparüzővel bir, az elsön távollétével tündökölt, a másodikon egy kiállítóval. Megérdemli a derék mester, hogy ide igtassuk nevét, másutt ugyis nehezen olvashattuk. Hajosevits József késes volt, kinek kései juttatták Zombort eszünkbe. Meg azután ott volt az egyik csarnokban a többi városéi közt Zombornak is rettenetes mázolásu cimere.

S ne vádoljuk ilyenek után iparosainkat indolentiával? Nagyon találón fejezé ki a „Bácska“ egy cikke, hogy ők azt hiszik, eleget tettek polgári kötelességeiknek, ha tüzoltó ruhájukat felhuzzák, vasárnaponként pedig egy pár halbseitli kielégíti szórakozási vágyaikat. Ugylátszik a mindennapi kenyéren kívül más ambíciójuk nincs. Hogy még más hivatásuk van akár mint honpolgárok, akár mint zombori lakosoknak, arról vagy nagyon megfélekedeznek, vagy talán nem is tudnak.

T Á R C S A.

A dallos leányka.

(Folytatás és vége.)

Elhal a dal-dallos lantnak húrja
A lánykával fájón feljajdula.
Egy vonása több fájdalmat mond ki
Mint a mennyit ember eltud mondni.

Majd a könyvet eltörölve szépen
Ujra feleseng a koboz kezében.
Majd mint síró gerle zokog húrja
Majd mint az éj égi háborúja:

„Jöjj a partra, szikla fokra
Csilla jöjj el . . hozd a lantot,
Énekeld le búmat róla
Verj a húrón édes hangot.
Vak atyádnak szíve fájdul
Egy mély sebnek fájdalmátul.
Hangod adjon írt a sebre . . .
Énekeld el: mint az estve,
Tudod Csilla: titkos árnyban
Rabló jött a tenger árban . .
Tudod Csilla: elrabolta . .
Eltemette . . a habokba . . !
Zengj jó Csilla dalt a lanton:
Írt sebemre hangod adjon . . .“

És szép Csilla hozza lantját,
Kicsalja legbúsabb hangját.
Apja néma . . feje hajtva . . .
Oly merev, még meg se rezzen,
Nincsen köny a sötét szemben,
Azt hinnéd, hogy meg van halva . . . :

„Rabló jön a tenger árban,
Lopva lépked titkos árnyban . .
Mért alusztok, mért pihentek
Hü eselédi hős Kelennek?
A vad rabló Csilárt költi
Szüz testét karjára ölti
Fel! úrnötök elrabolja . . !

Gyilkos csapat lép a házba,
Égbe nyúl a tűznek lángja . . .
Kardhoz hősök! szemveszeten
Vérez Kesen a teremben . .

Felriadnak, végre kelnek
Itt is ott is harcra mennek
Itt is ott is haldokolva
Küzdve hullnak a porondra.

Fut a rablók vad vezére
Küzdve nyomul vissza népe.
Tenger partján áll hajója
Benne Csilárt zárral óvja . .
Kihall'szik még sikoltása
Ki: a rabló hahotája.

Azon iparos, ki a megrendelt cikket két héttel később hozza csak el, tudva hogy nélkülözhetlen s a borsos ára mellett még köszönetet is nyer, panaszkodik, hogy vevői a fővároshoz fordulnak, hol elébb, jobban és jutányosabban nyerik meg a kívánt tárgyat.

Nincsen iparosainkban meg a vállalkozási szellem sem. S ha ezt szemükre lobbantják, a stereotyp válasz az: nincs pénz! De ennek is csak az az oka, hogy ha egy zombori iparos tőkét szerez, nem az üzletbe fekteti, de oda törekszik, hogy saját termésü borát igya és kenyerét egye. S ha egyszer aztán megszede magát: isten veled műhely és szerszám, beáll akkor úrnak! Hány iparos van ki fiját is azzá teszi, ha csak az nem oly vásott, hogy vagy öt teszik ki az iskolából, vagy maga jobbnak látja odébb állani? S így megy azután örökké, hol volna pénz, ott nincs vállalkozási szellem, hol meg ez van, ott az első hiányzik.

Hogy iparosaink nem foglalnak el társadalmunkban méltó helyet, legnagyobb részben az ő hibájuk. Hány iparosunk van, ki egy számlát tisztességesen el tudna készíteni és megírni? Tisztelet a kivételnek, de nagyon meglehet olvasni. El tudjuk nézni ha idősebb iparosainktól kapunk számlát, mely a Borszem Jankó csodabogarái közt tisztességes helyet foglalna el, de már a fiatalabbaknál nem forog fenn ily tekintet s a mi a tanoncokat illeti, ott nem lehetünk eléggé szigorúak.

S ezen utolsó részben nagyon is sok kívánni való van. Van-e ipartanodánk, vagy legalább iskolánk,

hol pár órát szentelnének az iparnak? Mi legalább nem tudunk róla.

Szólhatnánk még arról, mely csekély haladást tett még e téren a magyarosodás szelleme s még egyébről is, de talán elég lesz ez is. Csak példakép hoztuk fel, hogy mutassunk ama nagy működési tere, melylyel a magyar ipartársulat bírhatna.

Első sorban társadalmi téren kell működnie. Központjává legyen szellemileg is az iparosoknak, kik nem lesznek kénytelenek külvárosi zúgkorcsmákban keresni pihenést és üdülést. Hogy szaktekintetben milyen hatása lesz, nem is akarunk szólni. Alkalmat fog szolgáltatni takarékos és segélyegyletet alakítani, úgy hogy a vállalkozó iparos nem lesz kénytelen töke hiányáról panaszkodni. Az ipartársulatnak kellene kezébe venni a szakoktatást, hol bizonyosan Zombor városának segélyére is számíthatna. Csak példák ezek. Nem beszélünk a fogyasztási szövetkezet s más egyébről, de azon élénk közszellem hatását említjük föl, mi velejárna.

Senki sem higgye azonban, hogy panaceakép hoztuk fel az ipartársulat megalakulását. Bármely ily társulat csak úgy állhat fenn, úgy fog ily eredményeket elérni, ha tagjai felfogják fogni érdekeiket és tette egyszer — végre képesek lesznek. Másként csak írott malaszt minden.

* *

Szél duzzasztja a vitorlát,
Hab emeli nagy hajóját.
És a parton zúg: „utána!”
Am a hősnek nincs naszádja . . .

Távol leng már a vitorla
A hab terhét zúgva hordja
Még felüvölt a szél szárnya:
Benne a vad hahotája . . .

Igy zeneg szép Csilla lantja,
Apja néma . . feje hajtva . . .
Oly merev . . még meg se rezzen.
Nincsen köny a sötét szemben
Azt hinnéd, hogy meg van halva;
De megmoccan . . szólal ajka:
„Csak még! csak még!” s újra hallgat
S rezzen húrja a kis lantnak:

A leégett lak falánál
Három árva sirdogálja
Szemfényét vesztett apjánál
Mély keservét, és jajjára:
Búsan állnak ott köröttök
Kacagányos deli hősök.
Szemök könyez . . sebök vérez
Egyesülve gyöngyöt vérez
Ugy pereg le a fővényre
A szem könye, a seb vére.

Csilla, Villám és Kelennek
Nevelt fia deli Hábor
Költögetik . . csokolgatják . .
Végre ébred . . de a szemnek
Fényét többé meg nem adják.

*

Napok multak . . . multak évek
Villám, Hábor ifjak lettek
S mit megélt a kised gyermek
Ifjú azt nem felejté el:
Búcsút vesznek . . harera mennek
Döngő pajzsossal, kelevésszel.
Csattog a had, száll hajóra
Vigan repes lobogója.

Szóla Villám: árbocfámnak
Fehér zászló lobog ormán
Hogyha vesztét jó anyámnak
A vad rablón megboszulnám.
Vagy ha halni int a végzet,
Sötét léssen lobogója:
Akkor tudod Hábor és én
Meg nem térünk már e honba . .
S távol leng már a vitorla
A hab terhét bizton hordja . .

*

Sziklás partján a vad árnak
Kelen, Csilla vár hajóra —

Az amerikai nőkről.

„Amerika az ellentétek hazája“, mondja Carey, a hírneves szocialista, az ő hazájáról; míg a világ egyik részében a nő eddig még seha és sehol el nem ért szabadságnak örvend, addig annak másik részében mint tisztán ingó árú kézzől kézre adatik és nyilvánosan áruba bocsájtatik. Ezen állítás második részében oly állapotról van szó, mely hála a civilizációnak már alig létezik; első része azonban annál inkább igaznak mondható.

A világ egy tartományában sem bír a nő oly szabadsággal és önállósággal, mint az Egyesült-Államokban. Úgy látszik, hogy itt idővel a két nem viszonyainak teljes átalakulása fog bekövetkezni; már régóta önállóbban léptek itt fel a nők, mint ez mássutt szokásban volt; lassanként pedig oly szabadságot nyertek, oly hatalomra vergődtek s részben oly állást foglaltak el, mely eredetileg kizárólag csak férfiak által tölthetett be. S ezen különös szabadság már külső s nem mindig utánzásra méltó jelekben is nyilvánul. Sehol sem mutogatja magát a nő oly sokat az utcán, és sehol se tapasztalhatni azt, hogy a nő oly keveset törődne otthonával és családjával, mint épen Észak-Amerikában. Kimegy, mulat a nélkül, hogy erre férje engedelmét bírná, sőt nagyobb részt a nélkül, hogy kimenője időtartamát és helyét férjével közölné; kimegy vagy magányosan vagy kedve szerinti társaságban; látogatásokat is elfogad és házába is meghív

bárkit, bármikor. Ama férfi pedig, ki nevének ilyesmit tiltani merészkednék, despotának tekintetnék és hirdettetnék, nyilvánosan átokkal sujtatnék, s még sem lenne képes arra, hogy akaratának akár erőszakkal is érvényt szerezzen. De nem csak férjezett nők, hanem már a fiatal leányok is elfogadják az urak látogatását és általuk kísértetik magukat szüleik nélkül, sőt engedélyök nélkül is a színházba vagy táncmulatságba. Sehol se látni a hölgyeken oly pazar fényűzést, sehol se kerül a nő férjének oly óriási pénzüsszegbe, mint az Egyesült-Államokban. Az észak-amerikai „lady“ Garderoba-ja tizszer gazdagabb és százszor drágább, mint bármely londoni vagy párizsi hölgyé. Ruháiba és ékszereibe fektetett érték gyakran férje fél vagyonát teszi, s ennek következtében vajmi gyakran nem egy, tönkre is jut. Úgy látszik, ez oka annak, hogy ott a férfiak még kevésbé hajlandók nősülni, mint nálunk. Sehol sincs a férjnek saját házában oly kevés joga és tekintélye, mint épen itt, mert hisz nem ő az úr saját házában, az asszony itt a tulajdonképeni úr; ő parancsol, határoz és dönt, holott a férj, ép úgy mint a gyermekek és szolgák, hozzá van szokva magát neje parancsának, rendeletének alávetni. Ily viszonyok mellett itt nem is lehet szó oly valódi, nyugalmas családi életről, mint a miyerünk; itt férj és nő, szülő és gyermek, fivér és nővér mindenik külön-külön gondoskodik a rendelkezése alatti idő felhasználásáról.

Lehet, hogy ezen szabadság részben annak ki-

Sziklás partján a vad árnak
Vár a fehér lobogóra.
A boszúra gondol az agg
De hangot a gondolatnak
Nem ad . . . s Csilla szüzi keble
Fivérére s a kedvesre
Gondol híven, szeretettel.
De hiába várt Kelemmel
Villám, Hábor vissza, élve,
Nem jöttek hő ölelésre.

Zúg a szélvész . . . dörg az égbolt
Reng a szikla, de az ormon
Kelen s Csilla várnak egyre:
Figyelmeznak a tengerre.
Ha az örvény zúg erősben,
A szél esatáz a felhőkben:
Hajó jöttének gondolják,
De nem látják lobogóját.

Végre kinyíl az ég keble
Égő tenger van megette
S Csilla látja a vitorlát
Hajló árboc lobogóját
Fehér zászlón turul-szárnyat
Barna hajón daliákat.

S hirül adja . . . örvend atyja
Egy csepp fénylik holt szemében

Kezeit az égbe nyujtva
Szétoszolni látszik búja
De dörögve szikla fokra
Ront hajójok a vak éjben,
Zúgva ront a hab felette
Hábor . . . Villám eltemetve . . .

Hallgat Csilla . . . közel-távol
Egy csillag gyúl a felleghben:
Egy-egy könnyesepp, fájdalomtól
Az elhunytakért a szemben.
Hallgat Csilla . . . csak a lanton
Tévedez pengetve ujja,
Még fájdalomteljesb hangon:
Sírva-ríva zeneg húrja.

Kelen néma, feje hajtva
Oly merev, még meg se rezzen,
Nincsen köny a kiholt szemben
Azt hinnéd, hogy megvan halva;
De feljajdul: „újra! újra!“
És felsír a lantnak húrja . . .
Ismét merev, ismét hallgat
És nincsen könye a bús aggnak.

„Újra! újra!“ csak azt mondja
S kedvesinél gondolatja . . .
Kedvesinél van már lelke:
Szíve bütől megrepedve.
Addig dallott Csilla lantja
Addig hallgatá bús atyja

folyása, mivel az amerikai nők folyton iparkodnak terjeszteni ama sferákat, melyekben mozogniok és működniök kell, és mivel igyekeznek eleinte csak társadalmi, később pedig politikai tekintetben is a férfiakkal egy s ugyanazon úton haladni. Az amerikai nőnek nem elég az, hogy leány vagy anya, hanem ő az állam önálló tagjává is lenni akar. Angliában a nő vagyona férjét illeti, holott Amerikában a férjzett nő saját vagyonával tetszése szerint rendelkezhetik.

Bizonyos Warren Josiah, számos szocialistikus község alapítója, e téren még tovább ment. Szerinte a férfit vagy nőt már a gyermekkorban kell szoktatni arra, hogy önmagáról mindenik külön-külön gondoskodjék; ily értelemben nevelte ő saját hét éves leányát is, s formaszzerű szerződést is kötött vele, mely szerint a leány naponkint hat órát köteles dolgozni a háztartás körül s ennek fejében atyától ruházatot, élelmet s a szükséghez képest könyveket és játékszereket is kapott. A fennmaradt időt tetszése szerint tölthette el, s akár másutt is foglalkozhatot munkával.

Ezen nevelési rendszernek — mondja ő — oly nagy sikere volt, hogy arról csak az szerezhethet magának tiszta fogalmat, ki maga is ily kísérletet tett. A Warren Josiah által alapított kolloniák, mint pl. Utopia és Modern-Times ezen elveket vették alapul, s e szerint eme községekben kiki azt teszi, mit jónak lát. A szülők tekintélyéről itt tehát szó sem lehet. A gyermekek, még a kiskorúak is, szülőiknek vagy idegeneknek tett szolgálatokért kiérdemlett jövedelem-

ből tartották fen magukat. Még a moral is itt csak az ízlés dolga volt, annyira hogy a szülők nem tiltathatták meg gyermekeiknek más hitre való áttérést sem.

(Folyt. köv.)

SZÜNYIDŐI KARCOLATOK.

Utazás: Zombortól-Gombosig.

1) Indóház.

Gr. úr, az öreg korhoz illő méltóságteljes ügésű paripái által vontatott omnibuszából kiszállva, beléptem az indóházba, hol ismerősim üdvöleteit fogadtam azon szép s nagy úthoz, melyet — szerintök — teendő vagyok.

— Ön vagy Te barátom — a mint már a kvaterka ez utóbbi szóra feljogosított vagy nem — bizonyosan szép útra készülsz: Páris, London, Italia, Oroszország vagy legalább is a regényes Sveicba stb. . . ?

— Párisba épen nem — volt válaszom — mert bonapartista érzelmű levén, a republikánusok kihívó vexáinak, melyek kivált Loulou halála óta nagy mérvet öltöttek, nem akarom magam kitenni.

Londonba azért nem megyek, mert haragszom az angolokra, hogy Loulout gyáván elhagyták; Italiába azért nem, mert égető klimáját már egyszer élveztem, és itthon is sütkérezhetek; Oroszországba meg nem merek menni, mivel nihilistának nézhetnének s szépen elodábbíthatnának szülőföldöm szép határától arra va-

Oly mereven . . . fejet hajtva,
Mig úgy maradt: némán halva.

Már most ajka, már nem hívja:
„Csilla jőjj meg jőjj el Csilla!“
Már nem súgja: „újra, újra!“
És a rezgő lantnak húrja
Csak Csillának búját mondja,
Csak annak keservét hordja.

A hant alatt Kelen teste;
Tenger: Villám s Hábor sírja.
Örökségül . . osztályrésze:
A bánatot Csilla bírja.
Dallva járdal most felettök
Hattyúdálát énekelve
Vak Kelennek: „Tudod Csilla
Titkos árnyban, éjhomályban
Rabló jött a tengerárban.
Tudod Csilla: elrabolta
Eltemette . . a habokba . . !

Vagy midőn a tenger árja
Lágyan ring reng, s rajt a szellő
Habbal játszik: sír danája
Mint a beteg őszi szellő;
Mint az estnek langy fuvalma.
Ha le-lecsap az avarra:
És bolyongva szellem ajkán,
Kedvesének a vidéknek:
Felzeneg jaj-telt sírének.

Néha csak a lant jajjong még
Mintha nyugalomra vágnék,
Nyugalomra: hogy szép Csilla
Több bú könyvét már nem ejtené
Hol a multat elfelejtené
Nyugalomra, le a sírba.
Csak egyet kér: kedveséhez
Lemerülni lenne képes . . . !“

Elhallgat a dallos lantnak húrja,
Könybe fürdik szép Csillának búja.
Körüli népe sok szép daliája,
Meghatottan tekint fel reája.

II.

Néha még megzendült Csilla lantja
Azután élnémult véle ajka.
Lassan kibült bánat-dúlta keble,
Melynek búját oly hön énekelte.

Kifáradott: bánatját gondolni,
Vérző sebét még továbbra hordni.
Kifáradott: és pihenni tért meg,
Hol igazán pihenhet a lélek.

Rezge hurral ott függ árva lantja,
Sírja mellett rózsa ága tartja.
Húrjait a szél ha megrezenti
Úgy az édes altató dalt zengi.

Apatin 1879.

Jordán Béla.

lamerre Novaja Zemlja felé, — ily nagy utat pedig nines szándékomban tenni. Sveicba sem megyek, mert sveici vidéket máshol is láthatok. Pestalozzit, Diesterweget Sveic határán kívül is olvashatom s megvallom őszintén: én nem sympathirozok ezen országgal.

Nem tehetek róla, hogy nem vagyok vérmes kálamista. Véleményem szerint ez országban nagy a szédelgés. Ime egy érv: mióta iskolapadjainkat a sveiciak mintájára méterézik, tanulóink nem ülhetnek többé, hanem feküdni kénytelenek bennök . . .

Ez állításom tán kissé nagyított, de k a r c o l a t n a k megjárja Mindezeknél sokkal szebb utat teszek én: megyek Bácsba édes anyámat meglátogatni és Sveic minden regényességénél üdítőbb keblén fáradtságomat kipihenni.

— Hát mit csinálsz azzal a sok pénzzel, melyet tíz hónapon át gyűjtöttél?

— Istenem! — gondolám magamban — mintha tíz hónapon át a börzén játsztam volna Sok pénz! ám higgye a világ, hogy azok, a kik szeretnek, örülhessenek, azok meg, a kik nem szeretnek, hogy irigykedhessenek, és így kedvébe járok mindkét félnek. — De kell felelnem . . . Egy részével sok pénzemnek értékpapírokat fizetek, melyek birtokába a költők által annyiszor megénekelt s megdicsőített barátság által jutottam, és a mely értékpapírok azzal a sajtósággal bírnak, hogyha ki nem fizetik, irgalmat-

lanul megexekváltnak; ha pedig kifizeted, azonnal elvesztik értéküket. Alakra e papírok hasonlítanak a gyászkoszorúkról lefüggő széles szalaghoz; színük — egyik felén fehér, másikon zöld.

A ki e szótalányt megfejti: — jutalma legyen egy ilyen kifizetett értékpapír zsebkendőül

A másik részén meg sok pénzemnek ott túl a felhők felett, a fénylő csillagok közt várakat építek s képzeletemben ott lakom!

— Barátom, nem te gyűjtöd a Bácskába a Pattantyúkat?

— Igen, csakhogy nem mindig pattannak el . .

„Beszállani!“ kiáltott most közénk teli torokkal a conducteur s pattantyúsos társalgásunknak véget vetett, — minek én felette örültem, mert mint valami drámai hős már-már kezdtem kifogyni szerepemből.

Mane-Tekel-Phares.

Szeged sz. k. város polgármesterétől.

1499. szám.

eln. 1879.

A „Bácska“ tek. szerkesztőségének

Zomborban.

Midőn a folyó évi becses soraival az itteni árvízkarosultak részére segélyképen küldött 34 forintnak átvételét ezennel elismerném, engedje meg, hogy Szeged város véginségre jutott közönsége nevében ez úton

A BAKFISS.

Előre kell bocsátanom bevezetés gyanánt, hogy feleséges ember vagyok.

Annak a halandónak, a ki a házasság jármát, vagy — ha jobban tetszik — a rózsaláncait fölvette már magára, sok minden szabad.

A házasság privilégiumot ad oly jogok és szabadságok gyakorlására is, melyek a szabad nőtlenségben „ne nyúlj hozzám“ virágok.

Ha egy olyan ifjú merne tárcacikket írni a fennebbi cím alatt, a ki még nem csapott fel a becsületes emberek sorába: — a szépnem egy óriás részének ellenséges indulatát vonná fejére. Oly indulatot, mely vagy öl vagy meghódít, de középutat nem ismer.

Én nem tarthatok már e veszedelemtől. Haragos leányszemek lőtávolán kívül állok.

Azért merek írni a — bakfissról.

De hát ki az a — bakfiss?

Olyan valaki, a ki tulajdonképen még senki, semmi. — Csak otthon, a családi tűzhelynél, a házi körben „valami,“ — de azért „nagyra“ tartja magát, mert már érzi, tudatával bir annak, hogy övé a — jövő.

A papa „cicája.“ A mama szemefénye.

Elkényeztetett kis jószág, a kinek sok minden megengedve van. Már regényt is olvashat s bálványozza Ponson du Terailt.

Apa ugyan sokat civódik vele e miatt. Ócsárolja,

szidja a hátborsóztató, idegrázó, silány francia termékeket, de kivenni kezéből egyet sem mer, mert a mával gyúlne meg a baja. — A mama pedig „nagy úr“ a háznál; — a papa csak „úr“ és a „nagy úr“ imponál az „úr“-nak.

De mindnyájok között, a kik a családban lélegzenek, legnagyobb úr — a bakfiss.

Az ő akarata mindenben teljesül, sőt (mert már ezek is kezdenek jelentkezni) szeszélyeinek sem képes ellentállani senki.

Csakhogy hatalma még igen szűk korlátok közé van szorítva. Nem terjed túl az — utcaajtón.

Ah, pedig mennyire vágyik már odakünn is, a társaságban, a nagyvilágban ragyogni, tündökölni, szerepelni!

Miért is ne?

Apa vagyonos ember. — Telik tőle sok-sok divatos ruhára, annyi kalapra, cipőre, a mennyire nem sok leánynak a városban. Szóval telik tőle mindenre bőven.

Aztán szelleme is ki van már fejlődve eléggé.

Hiszen zongorázik (nagyon sok csak klimperez) — nyelveket beszél (legtöbb anyanyelvén sem tud még helyesen beszélni, írni); — keresztülvasta egy kölcsönkönyvtár francia regénytárát, tehát műveltsége is van (hogy Magyarország történelmében s az irodalomban félannyira sem jártas, az persze mitse tesz!)

Be azért a világba! a társaságba!

Csakhogy a szülők mégis okosabbak.

Dacoskodása, panaszkodása, fájdalmas sírás-rívása ez egyben nem használ. A mama a papa unszolására

is kifejezzem legforróbb köszönetemet nagylelkűségükért.

Szeged, 1879. évi július hó 10-én.

Veszelinovits Bazil

h. polgármester.

É r t e s í t é s.

Az eperjesi collegium jogakademiájában a jövő 187⁹/₁₀-ik iskolai év elejétől fogva a szabályszerű előadások mind a négy folyamban meg fognak kezdeni. — A szabályszerű beiratások ideje 1879-dik évi szeptember 1-től 8-ig tart.

O. Végh Dániel

coll. jegyző.

Különféle.

A főispán úr átiratban értesítette a kaszinó-egyleti dalárdát, hogy a belügyminiszter a dalárda által a szegedi vízkárosultak javára rendezett hangverseny alkalmából az egyesületnek és a szíves közreműködőknek legmelegebb köszönetét nyilvánította.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda augusztus hó 2-án a „Vadászkürt“ szállóház helyiségeiben dal- és táncestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget ez úton is tisztelettel meghívja. Külön meghívókat nem bocsát ki az egyesület. A dalestély 8 órakor kezdődik a kert-

helyiségben, s ennek bevégezte után a tánc a nagyteremben. A belépő jegyek ára 80 kr, és Falcione Gusztáv úr kereskedésében előre is válthatók. A dalárda választmány.

Gyorsposta. Zomborból 1877. év december hó 5-én küldettek szét a megyei bizottság tagjai számára a meghívók az igazolási jegyekkel együtt, az ugyanazon év december hó 20-án megtartott megyei tisztújításhoz. K. P. Ó-Futtakon a meghívót el nem fogadta, mivel a levél hátlapján a következő sorok olvashatók — annak rendje és módja szerint németül — „Atressat nimmt nicht an! weil er nicht ungarisch lesen kann; dies als Motiv!“ Ezen levél 1879. év július hó 18-án került ismét vissza, tehát épen 1 év, 7 hó és 13 nap kellett ahhoz, hogy a levél Ó-Futtakról Zomborba vissza küldessék. Állami posta hol késel az éji homályban!!!

Értesítés. A Bács-Bodrog megyei községi tanítóegylet 1879. évi augusztus hó 25-ik és következő napjain Zenta városában tartandó közgyűlésnek tetelei.

1. Mely módon lehet az egy tanítóval bíró népiskolában a törvény által kitűzött feladatot megoldani.

2. Miként kezeltesék a tanyai iskola s mily foglalkozási rendje legyen, hogy megyénk viszonyait tekintve feladatának megfelelően? (Ezen kérdés teljes megoldását illetőleg célszerű volna, ha a beküldők írásbeli dolgozataikat részletes tantervvel világosítanak fel.)

3. Helyesen szerkesztett — és a reál tananyagot felölelő — olvasókönyvek mellett szükséges-e még a segédkönyvek használata is az elemi népiskolában?

határozottan kijelenti, ki meri jelenteni, hogy a jövő nyárnál előbb nem ereszti le a ruháját, — már pedig addig, míg a leánynak hosszú ruhája nincs, nincs helye a világban.

— Hát csak a ruha az oka? Hiszen édes mama! leeresztem én azt akár mindjárt — veti ellen nagyzogva a bakfiss s futásnak ered az olló után.

A mamának aztán mégis csak sikerül valahogy megnyugtanni.

Belátja (de csak azért, mert muszáj) hogy egy leánykára, a ki még csak 15-ik évébe lépett (a mama számítása szerint csak a 14-ikbe) a hosszú ruha még nem illő; annál kevésbé léphet be a világba, mert a világbalépés első kriteriuma a — leeresztett ruha.

A legjelentősebb ok persze, melyet a mama magában elgondol, de a bakfissnek még nem mond, abban rejlik, hogy még a mama is eléggé fiatalnak tartja magát, — a garde dame szerepére még nagyon is fiatalnak.

A bakfiss gondtalan lelke tovább fűzi ezután gyermekes ábrándait.

Minél jobban fejlődik és minél több regényt szalad keresztül, annál jobban fejlődik képzelőtehetsége is.

Fellegvárakat alkot, — melyeknek természetesen hőse se hiányzik.

Előtérbe lép lelki szemei előtt a — lovagkor s ideálját véli föl találni minden huszártisztben, a ki ablaka alatt elvágta s ha fiatal és délceg az egyenruhás alak, kész a lovat is elengedni alóla.

Lassankint aztán leszáll a képzelődés vesszőpáripájáról s kezdi érdekesnek találni a prózai, polgári élet napszámait is; — míg végre többet és többet forogva a világ már megengedett légkörében, megtalálja szíve választottját egy beesületes ifjúban, a ki egyenruhát sem visel, lóhátról sem beszél.

Szíve megdobbán.

Egy-egy öntudatlan percben azon kapja magát rajta, hogy már nemcsak az apát, anyát s a szép ruhákat szereti.

Az egész világ közönyössé lett már előtte, mert abban a világban van egy, a kit az egészért oda nem adna, — pedig az csak egy! — Hej de mikor az az egy minden, — szíve fénye, lelke világa, ábrándjai megtestesült eszményképe.

A bakfiss életében, egész lelkületében nagy változást idéz elő a szerelem, föltéve, ha méltó tárgyra talál.

Komolylyá lesz, kezdi az életet a maga valóságában ismerni, a francia üres regényeket sutba dobja, s belemerülve Jókai műveibe, hol nevetve, hol könynyezve föl-fölsóhajt: — ez az igazi élet!

Ha szíve vonzalma szerencsés, idő múltán lesz belőle a jó asszony, szerető férjének, kis családi tűzhelyének üdve, őrangyala.

Isten adja meg minden bakfissnak ezt az átváltozást és ezt a — szerencsét!

M. B.

4. Mily eszmék terjesztése, és mily tényezők ismertetése által működhetik közre a tanító a közvagyonosodás emelésére?

Miről az egylet igen tisztelt tagjait értesítvén, felkérem, hogy a fentebbiek közül szabadon választott — s előadásra feldolgozott tételt legfőlebb augusztus hó 10-ig vagy közvetlenül, vagy az illető kör elnöksége útján hozzám belküldeni sziveskedjenek.

A nagygyűlés részletes programja kellő időben fog közhírré tétetni. Kelt Apatinban, 1879. jun. 10-én.
Schmausz Endre, egyl. elnök.

Bács-Bodrog megyei Kolluth és Béregh községekbe f. évi július 21-én új postahivatalok lépnek életbe, melyeknek forgalmi körébe csupán Kolluth illetőleg Béregh község tartozik. Ezen új postahivatalok a Dautova és Bezdán közt naponként közlekedő küldönc kocsipostajarat által nyerik összeköttetésüket.

A személyszállító gőzösök menetrendje 1879. Május 3-tól kezdve

további rendelkezésig.

Felfelé :

BEZDÁNBÓL BUDAPESTRE : vasárnap kivételével naponta ½ 9 órakor este.

Lefelé :

BEZDÁNBÓL ORSOVÁRA és GALATZRA : hétfőn, szerdán, szombaton és **BEZDÁNBÓL ZIMONYBA** csütörtök kivételével naponta 9 órakor reggel.

☞ A Mohács-Pécsi vasut vonatai a gőzösök meneteivel közvetlen összeköttetésben állanak

Felelős szerkesztő : **RADICS GYÖRGY.**

Laptulajdonos s kiadó : **Bittermann Nándor.**

HIRDETÉSEK.

Ada mezővárosi község nagyvendéglő épülete szállodával, kávéházzal és accisa nélkül szabad ital mérési joggal, f. évi Augusztus hó 1-én a városház termében tartandó árverésen **3 évre** haszonbérbe adatik.

Árverési feltételek a városbíró hivatal szobájában mindenkor megtekinthetők.

Adán 1879. évi Julius hó 3-án.

2—2.

Községi Előljáróság.

2—2.

Stross Ignác bíró.

BILINI SAVANYUVIZ.

Nagymérvű szénsavas szikeny tartalmánál fogva (10000 súly részletben 33.6339) minden németföldi savanyuvizek között határozottan az első helyet foglalja el, s kitűnő hatással bír a vérnek lugany savasítására, sikeresen működik a gyomorégés, gyomorgöres, gyomorhurut, az ugynevezett hugasav, diathese, főveny, hügy és vesekövek ellen; hasznos szolgálatot tesz a köszvény, idiült csusz, idiült hólyag- és tüdőhurut, epekövesülés, máj-elzsirosodás, nyálkás aranyér és görvélykór ellen, mint azt **Billroth Dittel, Ultzmann, Ivanchich** stb. tanárok sokszor eléggé elismerték. **De mint felfrissítő s kellemes ital is, bor és cukorral, vagy gyümölesszörp-pel keverve napról-napra nagyobb tért foglal el a bilini savanyuviz.**

Főraktár :

ÉDESKUTYL.

magyar királyi udvari ásványviz-szállítónál Budapesten, Erzsébettér 7. szám.

☞ Kapható minden gyógytárban és fűszerkereskedésben, ugyszintén vendéglőkben is. ☞

10—8.